Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ŽANA RIŠĀRA DELATŪRA
[*JEAN RICHARD DE LA TOUR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 18. septembrī [1]

Lieta C-447/24 (*Höldermann*) [i]

***Staatsanwaltschaft Berlin*,**
piedaloties
SO

(*Kammergericht Berlin* (Berlīnes Augstākā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Pamatlēmums 2008/909/TI – Spriedumu krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, savstarpēja atzīšana – 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts – Neatzīšanas un neizpildes pamati – Persona, kas nav personiski piedalījusies tās lietas izskatīšanā, kurā pieņemts nolēmums – Izņēmumi – Pilnvarota pārstāvja iecelšana – Nosacījums par informētību par paredzēto lietas izskatīšanu – Informēšana par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu – Brīvprātīga un nepārprotama attiecīgās personas atteikšanās piedalīties lietas izskatīšanā klātienē – Izpildes dalībvalsts kompetentās iestādes rīcības brīvība – Atbilstīgas interpretācijas pienākums

I. Ievads

1. Tiesības uz taisnīgu tiesu ir viens no demokrātiskas sabiedrības pamatprincipiem. Minētās tiesības ir pamatā aizdomās turēto un apsūdzēto tiesībām piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā, un tās būtu jānodrošina visā Eiropas Savienībā [2]. Tomēr šīs tiesības nav absolūtas. Ievērojot konkrētus nosacījumus, aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem vajadzētu būt tiesīgiem, precīzi paužot savu gribu vai klusējot, nepārprotami no minētajām tiesībām atteikties [3].

2. Šajā kontekstā šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes Pamatlēmuma 2008/909/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas

[1] Oriģinālvaloda – franču.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

[2] Skat. 33. apsvērumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā (OV 2016, L 65, 1. lpp.). Skat. arī spriedumu, 2025. gada 20. maijs, *Kachev* (C-135/25 PPU, turpmāk tekstā – "spriedums *Kachev*", EU:C:2025:366, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

[3] Skat. Direktīvas 2016/343 35. apsvērumu. Skat. arī 1. apsvērumu Padomes Pamatlēmumā 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris), ar ko groza Pamatlēmumus 2002/584/TI, 2005/214/TI, 2006/783/TI, 2008/909/TI un 2008/947/TI, tādējādi stiprinot personu procesuālās tiesības un veicinot savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz aizmuguriskiem nolēmumiem (OV 2009, L 81, 24. lpp.).

sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā [4], redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299 [5], 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta interpretāciju.

3. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību par tāda Polijā pasludināta sprieduma izpildi Vācijā, ar kuru Vācijas valstspiederīgajam piespriests brīvības atņemšanas sods. Šis valstspiederīgais, pats Polijas tiesu iestādēs lūdzis šo sodu izpildīt Vācijā, tagad pret to iebilst kompetentajā Vācijas tiesā.

4. Šajā lietā Tiesai it īpaši ir jāprecizē, kā jāsaprot vārdkopa "zināma par paredzēto lietas izskatīšanu", kas minēta Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā, kā arī kāda rīcības brīvība ir kompetentajām iestādēm, īstenojot šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā minēto neatzīšanas un neizpildes pamatu. Šajā ziņā jāuzsver, ka šī lieta iekļaujas faktisko apstākļu kontekstā, kas dažos aspektos atšķiras no konteksta lietā *Khuzdar* (C-95/24), kurā arī šodien sniedzu secinājumus [6].

5. Šajos secinājumos ierosināšu Tiesai interpretēt šo tiesību normu saskanīgi ar to, kas paredzēts Direktīvā 2016/343, kā to interpretējusi Tiesa. Tas man liks tostarp atzīt, ka minētajā tiesību normā paredzētais nosacījums, ka personai ir jābūt bijušai informētai par paredzēto lietas izskatīšanu, nozīmē, ka personai jābūt bijušai informētai par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu, vienlaikus precizējot, ka ir gadījumi, kad – personas rīcības dēļ – būtu jāuzskata, ka tā ir saņēmusi šādu informāciju.

6. Izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ šī interpretācija, manuprāt, ir vispiemērotākā, lai atvieglotu tiesu nolēmumu savstarpēju atzīšanu starp dalībvalstīm, nodrošinot gan nesodāmības apkarošanas mērķi un notiesāto personu sociālās rehabilitācijas veicināšanas mērķi, gan šo personu tiesības uz aizstāvību.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

7. Pamatlēmuma 2008/909 9. panta "Neatzīšanas un neizpildīšanas pamats" 1. punkta i) apakšpunktā paredzēts:

"Izpildes valsts kompetentā iestāde var atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, ja:

[..]

i) saskaņā ar 4. pantā paredzēto apliecinošo dokumentu persona personiski nepiedalījās tās lietas izskatīšanā, kurā pieņemts spriedums, izņemot gadījumus, kad apliecinošajā dokumentā norādīts, ka saskaņā ar sprieduma dalībvalsts tiesību aktos paredzētajām procesuālajām prasībām attiecīgā persona:

[4] OV 2008, L 327, 27. lpp.

[5] Turpmāk tekstā – "Pamatlēmums 2008/909".

[6] Šajā lietā attiecīgā persona bija aizbēgusi, nenorādot saziņas adresi dokumentu izsniegšanai, un tāpēc Slovākijas tiesu iestāde nebija spējīga ne viņu atrast, ne viņai izsniegt pavēsti par ierašanos uz tiesas sēdi.

i) vai nu savlaicīgi:

– saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts spriedums, vai ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu,

un

– tika informēta par to, ka spriedums var tikt pieņemts aizmuguriski;

vai arī

ii) zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi attiecīgās personas vai valsts ieceltu pārstāvi aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais pārstāvis patiešām aizstāvēja attiecīgo personu minētajā lietas izskatīšanā;

vai arī

iii) ir saņēmusi spriedumu un, būdama skaidri informēta par tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā personai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais spriedums varētu tikt atcelts:

– ir skaidri paziņojusi, ka neapstrīd spriedumu

vai

– attiecīgajā termiņā nav lūgusi lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību."

B. Vācijas tiesības

8. 1982. gada 23. decembra *Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen* (Likums par starptautisko savstarpējo tiesisko palīdzību krimināllietās)[7], redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "*IRG*"), 84.b pantā "Papildu pieļaujamības nosacījumi" noteikts:

"(1) Izpilde nav pieļaujama, ja

[..]

2. notiesātā persona nav piedalījusies tās lietas izskatīšanā, kurā ir pieņemts nolēmums,

[..].

(3) Atkāpjoties no 1. punkta 2. apakšpunkta, izpilde ir pieļaujama arī tad, ja

1. notiesātā persona laikus

[7] *BGBl.* 1982 I, 2071. lpp.

a) ir saņēmusi pavēsti par tās lietas izskatīšanu, kurā pieņemts nolēmums, vai

b) ar citiem līdzekļiem ir saņēmusi oficiālu informāciju par plānoto lietas, kurā pieņemts nolēmums, izskatīšanas datumu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu, un

c) ir tikusi informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts arī aizmuguriski,

[..]

3. notiesātā persona, zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, ir pilnvarojusi advokātu to aizstāvēt tiesas sēdē, un šis advokāts patiešām ir to aizstāvējis tiesas sēdē.

(4) Atkāpjoties no 1. punkta 2. apakšpunkta, izpilde ir pieļaujama arī tad, ja notiesātā persona pēc nolēmuma izsniegšanas

1. ir skaidri paziņojusi, ka neapstrīd pieņemto nolēmumu, vai

2. attiecīgajā termiņā nav lūgusi atkārtotu lietas izskatīšanu vai pārsūdzību.

Notiesātajai personai iepriekš ir jābūt skaidri informētai par tās tiesībām uz atkārtotu lietas izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā tā var piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums var tikt atcelts."

III. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

9. Ar 2019. gada 5. augusta spriedumu *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa, Polija) piesprieda SO brīvības atņemšanas sodu uz gadu par dalību organizētā noziedzīgā grupā [8].

10. Ar 2022. gada 24. marta spriedumu *Sąd Apelacyjny w Poznaniu* (Poznaņas apelācijas tiesa, Polija) noraidīja apelācijas sūdzību par šo spriedumu, ko bija iesniedzis SO advokāts.

11. Ar 2023. gada 30. janvāra nolēmumu *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa) apmierināja SO lūgumu par to, lai brīvības atņemšanas sods tiktu izpildīts Vācijā, ar pamatojumu, ka viņš ir Vācijas valstspiederīgais, viņa interešu centrs atrodas Berlīnē (Vācija) un viņa ģimene arī dzīvo šajā dalībvalstī.

12. Ar 2023. gada 2. februāra vēstuli, kurai bija pievienots gan minētais nolēmums, gan Pamatlēmuma 2008/909 4. panta 1. punktā minētais apliecinošais dokuments, gan 2019. gada 5. augusta spriedums un apelācijas instancē pasludinātais spriedums, kā arī paziņojums SO par lūgumu vācu un poļu valodā, šī tiesa lūdza *Staatsanwaltschaft Berlin* (Berlīnes prokuratūra, Vācija), kas ir Vācijas kompetentā iestāde, pārņemt soda izpildi.

13. Berlīnes prokuratūra lūdza *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa, Vācija) Sodu izpildes palātai, lai tā ar 2019. gada 5. augusta spriedumu piespriestā brīvības atņemšanas soda izpildi atzīst par pieļaujamu.

[8] Turpmāk tekstā – "2019. gada 5. augusta spriedums".

14. Šajā Sodu izpildes palātā SO iebilda pret Berlīnes prokuratūras lūgumu, citastarp norādot, ka viņš personiski piedalījies tikai divās no 28 tiesas sēdēm lietas izskatīšanā Polijā, kura pirmajā instancē, kā viņš apgalvo, esot ilgusi vairāk nekā četrarpus gadu, un ka viņš nav arī personiski piedalījies apelācijas lietas izskatīšanā. SO apgalvo, ka nezina, vai ir ticis aizstāvēts pārējās 26 dienas, kurās notika lietas izskatīšana pirmās instances tiesā, un apelācijas lietas izskatīšanā.

15. Tā kā minētā Sodu izpildes palāta lūdza papildu informāciju *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa), pēdējā minētā 2023. gada 31. jūlija vēstulē norādīja, ka SO ir personiski piedalījies lietas izskatīšanā pirmajā instancē trijās tiesas sēdēs 2012. un 2014. gadā, ir sniedzis apsvērumus pēc būtības un ir lūdzis, lai turpmākās tiesas sēdes viņa neierašanās gadījumā notiktu bez viņa piedalīšanās. SO esot ticis informēts par tiesībām piedalīties lietas izskatīšanā un par pienākumu paziņot par savas saziņas adreses maiņu un šim nolūkam norādīt adresi Polijā. Taču SO neesot personiski piedalījies apelācijas lietas izskatīšanā, bet esot izmantojis aizstāvja palīdzību, kurš esot piedalījies tiesas sēdēs abās instancēs. Apsūdzētā klātbūtne apelācijas tiesvedībā – tāpat kā aizstāvja klātbūtne – saskaņā ar Polijas tiesību aktiem neesot obligāta. Pavēste par ierašanos uz apelācijas izskatīšanu esot tikusi izsniegta SO norādītajā Polijas saziņas adresē, proti, viņa aizstāvja biroja adresē.

16. Ar 2023. gada 19. septembra vēstuli, atbildot uz jaunu *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) Sodu izpildes palātas lūgumu, *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa) sniedza papildu informāciju par lietas izskatīšanu pirmajā instancē.

17. Ar 2023. gada 24. novembra nolēmumu Sodu izpildes palāta noraidīja Berlīnes prokuratūras lūgumu atzīt SO notiesājošā sprieduma izpildi Vācijā par pieļaujamu, jo saskaņā ar *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa) sniegto informāciju SO neesot ticis uzaicināts uz dažām lietas izskatīšanas tiesas sēdēm, precizējot, ka nav konstatējams nedz tas, ka procesuālās darbības, kas veiktas šajās tiesas sēdēs, izskatot lietu pirmajā instancē, bijušas nozīmīgas tikai līdzapsūdzētajiem, nedz tas, ka SO ticis informēts par šiem noteiktajiem datumiem kādā citā veidā. Tāpat tajās neesot piedalījies aizstāvis viņa vārdā.

18. Berlīnes prokuratūra par šo nolēmumu nekavējoties cēla prasību *Kammergericht Berlin* (Berlīnes Augstākā tiesa, Vācija), kas šajā lietā ir iesniedzējtiesa. Šīs prasības pamatojumā tā norāda, ka SO dalība atsevišķās tiesas sēdēs, kurās viņš izteicās par lietas būtību un lūdza izskatīt lietu arī bez viņa klātbūtnes, ir pietiekama, jo nepiedalīšanās debatēs citās dienās bija SO patstāvīgs lēmums. Turklāt ar savas aizstāves starpniecību SO pats ir lūdzis *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa), lai viņam piespriestais sods tiktu izpildīts Vācijā, tādējādi atteikdamies no aizsardzības, kura izriet no *IRG* 84.b panta 1. punkta 2. apakšpunkta.

19. Saskaņā ar SO pārstāvja paziņojumu SO neesot zinājis par lietas izskatīšanu apelācijas instancē. Pavēste neesot tikusi izsūtīta uz viņa adresi Vācijā. Tādēļ viņš arī neesot varējis pilnvarot pārstāvi aizstāvībai lietas izskatīšanā, "zinādams par paredzēto lietas izskatīšanu".

20. Pēc iesniedzējtiesas pieprasījuma advokāts, kurš aizstāvēja SO Polijas tiesās, ar 2024. gada 28. februāra paziņojumu norādīja, ka viņa pilnvarojums attiecās uz tiesvedību gan pirmajā instancē, gan otrajā instancē, ka SO bija norādījis šā advokāta biroja adresi kā saziņas adresi dokumentu izsniegšanai Polijā un kā adresi, kurā var pienācīgi sūtīt vēstules saskaņā ar Polijas tiesībām, un ka apelācijas tiesvedībā viņu aizstāja kolēģe advokāte. Esot iespējams, ka viņš nav informējis SO par tiesas sēdes datumu, jo SO klātbūtne tiesas sēdē nebija obligāta un viņa vietā SO pārstāvēja kolēģe.

21. *Pirmām kārtām*, iesniedzējtiesa jautā, vai pavēste, kas izsniegta pilnvarotajam pārstāvim, kuru notiesātā persona ir pilnvarojusi saņemt izsniegtos dokumentus, atbilst Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punkta pirmajā ievilkumā noteiktajiem nosacījumiem.

22. Šajā ziņā minētā tiesa uzskata, ka jēdziens "lietas izskatīšana, kurā pieņemts spriedums", kurš minēts šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā, ir jāsaprot tāpat kā jēdziens, kurš minēts Pamatlēmuma 2002/584/TI[9] 4.a pantā, kuru Tiesa jau ir interpretējusi[10], jo abas šīs tiesību normas ir formulētas identiski, tās abas tika grozītas ar vienu un to pašu pamatlēmumu un nav iemesla atšķirīgi vērtēt gadījumus, kad persona tiek nodota, lai izpildītu Eiropas apcietināšanas orderi, un gadījumus, kad tiek pārņemts notiesājošs spriedums. Tādēļ, ja kriminālprocess norisinājies vairākās instancēs, šim jēdzienam būtu jāattiecas tikai uz to instanci, kurā – pēc tam, kad ir veikta atkārtota faktisko un tiesisko apstākļu pārbaude, – tika galīgi lemts par attiecīgās personas vainu un soda piespriešanu tai. Šajā lietā tā esot apelācijas instance, kad *Sąd Apelacyjny w Poznaniu* (Poznaņas apelācijas tiesa) notika 2022. gada 24. marta tiesas sēde, nevis lietas izskatīšana pirmajā instancē, kuru min *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) Sodu izpildes palāta.

23. Iesniedzējtiesa sliecas uzskatīt, ka noliedzoša atbilde uz uzdoto jautājumu izriet no 2016. gada 24. maija sprieduma *Dworzecki*[11] un no 2023. gada 21. decembra sprieduma *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Aizmuguriska notiesāšana)[12], kuri attiecas uz identisku tiesību normu Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā un kuros Tiesa ir nospriedusi, ka pavēste, kas nodota attiecīgās personas mājsaimniecības pilngadīgai personai, kura ir apņēmusies šo pavēsti nodot attiecīgajai personai, šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem atbilst tikai tad, ja Eiropas apcietināšanas orderis ļauj pārliecināties, ka un – attiecīgā gadījumā – kad šī persona faktiski ir nodevusi šo pavēsti attiecīgajai personai. Tamdēļ izpildes dalībvalsts tiesu iestādei Eiropas apcietināšanas orderī būtu jānorāda elementi, kuri tai ir ļāvuši konstatēt, ka attiecīgā persona ir faktiski oficiāli saņēmusi informāciju par savas lietas izskatīšanas laiku un vietu. Šo judikatūru varētu attiecināt uz Pamatlēmuma 2008/909 4. panta 1. punktā minēto apliecinošo dokumentu, kurā šajā gadījumā šāda informācija nav iekļauta.

24. Ņemot to vērā, faktiskie apstākļi šajā lietā atšķiroties no apstākļiem lietās, kurās pasludināti minētie spriedumi. Proti, aizstāvi, kurš saņēmis izsniegto dokumentu, SO bija iecēlis tieši un norādījis viņu kompetentajās tiesu iestādēs kā pārstāvi, kurš pilnvarots saņemt izsniegtos dokumentus, norādot arī viņa adresi kā adresi dokumentu izsniegšanai. No tā varot secināt, ka SO vēlējās, lai, izsniedzot dokumentus pārstāvim, kurš ir pilnvarots tos saņemt, tiktu uzskatīts, ka šie dokumenti ir izsniegti pašam SO.

25. *Otrām kārtām*, ja uz pirmo jautājumu tiktu sniegta noliedzoša atbilde, iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jāpārbauda, vai notiesātā persona apelācijas tiesvedībā ir tikusi pārstāvēta tādā veidā, kas izslēdz izpildes atteikuma pamatu. Tādēļ tā vēlas noskaidrot, vai Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta piemērošanas nosacījumi ir

[9] Padomes Pamatlēmums (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299 (turpmāk tekstā – "Pamatlēmums 2002/584").

[10] Iesniedzējtiesa šajā ziņā atsaucas uz spriedumiem, 2017. gada 10. augusts, *Tupikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628), un 2023. gada 21. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Aizmuguriska notiesāšana) (C-397/22, EU:C:2023:1030).

[11] C-108/16 PPU, EU:C:2016:346.

[12] C-397/22, EU:C:2023:1030.

ievēroti, ja notiesātā persona – brīdī, kad tā piešķir savam aizstāvim pilnvarojumu viņu pārstāvēt, – bija zinājusi nevis lietas izskatīšanas datumu, bet tikai faktu, ka lietas izskatīšana notiks.

26. Minētā tiesa norāda, ka saskaņā ar šo tiesību normu hronoloģiski lietas izskatīšanas tiesas sēdes datumam būtu jābūt noteiktam pirms pilnvarojuma izsniegšanas aizstāvim. Tomēr tam tā neesot obligāti jābūt apelācijas tiesvedības gadījumā. Proti, iesniedzējtiesa norāda, ka parasti pirmajā instancē notiesātā persona, kura pilnvaro savu aizstāvi iesniegt apelācijas sūdzību, to pilnvaros arī veikt aizstāvēšanu apelācijas tiesvedībā, pat ja pati tajā nepiedalīsies, ciktāl tas ir atļauts valsts tiesībās un ja šīs personas klātbūtne apelācijas tiesvedībā nav obligāta. Šī tiesa norāda, ka minētajai personai ir pārliecība, ka notiks apelācijas lietas izskatīšana, jo tā iesniedz apelācijas sūdzību, bet vēl nezina precīzu datumu, kurā apelācijas tiesa noteiks tiesas sēdi lietas izskatīšanai.

27. Iesniedzējtiesas ieskatā pietiek tikai ar zināšanu, ka apelācijas lietas izskatīšana notiks, ņemot vērā, ka tiesvedības turpinājumā tieši no apsūdzētā, kurš iesniedzis apelācijas sūdzību, būs atkarīgs, vai viņš sazināsies vai nesazināsies ar tiesu un aizstāvi, lai noskaidrotu lietas izskatīšanas datumu.

28. Iesniedzējtiesa piebilst, ka pat gadījumos, kad aizstāvis iesniedz apelācijas sūdzību bez sava klienta ziņas, ja viņam ar to nav kontaktu un viņš vēlas piesardzības labad ievērot apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņu, apelācijas tiesvedība nenotiks bez apspriešanās ar klientu un bez viņa apstiprinājuma. Tādēļ no ieceltā advokāta iesaistes un viņu aizstājošās advokātes iesaistes *Sąd Apelacyjny w Poznaniu* (Poznaņas apelācijas tiesa) iesniedzējtiesa secina, ka šāda apspriešanās ar SO ir notikusi un ka viņš tādējādi noteikti ir zinājis par to, ka apelācijas lietas izskatīšana nenovēršami notiks, pat ja apspriešanās brīdī tās norises datums vēl nebija noteikts.

29. *Trešām kārtām*, ja uz pirmo jautājumu tiktu atbildēts noliedzoši un uz otro jautājumu tiktu atbildēts tādējādi, ka lietas izskatīšanas datumam ir jābūt jau ieplānotam un attiecīgajai personai tas jāzina brīdī, kad tās aizstāvim tiek piešķirts pilnvarojums, iesniedzējtiesa norāda, ka soda izpildes pārņemšana nebūtu pieļaujama atbilstoši *IRG* 84.b panta 1. punkta 2. apakšpunktam, jo *IRG* 84.b panta 3. punkta 3. apakšpunktā paredzētā atkāpe nebūtu piemērojama.

30. Tomēr šī tiesa norāda – lai gan ar Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punktu izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei ir piešķirta rīcības brīvība, *IRG* 84.b panta 1. punkta 2. apakšpunktā ir paredzēts absolūts atteikuma pamats. Minētā tiesa uzskata, ka tai nav iespējams šo tiesību normu interpretēt *contra legem*, t.i., tādējādi, ka, pārbaudot atteikuma pamatu, tai būtu rīcības brīvība, kas pārsniegtu *IRG* 84.b panta 3. un 4. punktā paredzētos izņēmumus.

31. Iesniedzējtiesa norāda – ja tai būtu rīcības brīvība, soda izpildes pārņemšana tiktu uzskatīta par pieļaujamu. Proti, neraugoties uz SO iesniegto apelācijas sūdzību, viņš neesot uzturējis pietiekamu saziņu ar Polijas tiesu iestādēm un savu aizstāvi, kura biroja adresi viņš bija norādījis kā adresi, kurā var izsniegt dokumentus. Turklāt tieši SO pats esot lūdzis, lai viņam piespriestais sods tiktu izpildīts Vācijā. Ņemot vērā šos apstākļus, šī tiesa nekonstatē, ka SO būtu leģitīmas intereses, lai viņam piespriestā soda izpilde šajā dalībvalstī tiktu atteikta.

32. Tas liek iesniedzējtiesai uzdot Tiesai jautājumu par Vācijas tiesību aktu saderību ar Savienības tiesību pārākuma principu, kaut gan nesaderību varot izsecināt no 2023. gada 21. decembra sprieduma *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Aizmuguriska notiesāšana)[13], kurā Tiesa interpretējusi Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktu.

33. *Ceturtām kārtām*, iesniedzējtiesa jautā, vai notiesātā persona var atteikties no aizsardzības, kas izriet no Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta, un – apstiprinošas atbildes gadījumā – vai lūgums, ko šī persona adresējusi sprieduma valsts kompetentajai iestādei, par soda izpildi tās izcelsmes dalībvalstī ir šāda atteikšanās.

34. SO rīcība esot pretrunīga, jo, no vienas puses, viņš Polijā, bez ierunām un neizvirzot nekādus iebildumus pret piespriesto sodu, lūdzis, lai sods tiktu izpildīts Vācijā, un, no otras puses, tagad Vācijā viņš šajā ziņā izvirza iebildumus. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šis apstāklis ir jāņem vērā, īstenojot rīcības brīvību, kurai tai vajadzētu būt, bet kura tai nav atzīta ar valsts tiesībām.

35. Pat ja Pamatlēmums 2008/909 nesatur nekādu tiesisku pamatu, no kura tā varētu secināt, ka notiesātā persona ir tiesīga atteikties no aizsardzības, kas izriet no šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta, šī tiesa konstatē, ka minētā tiesību norma aptver arī gadījumus, kad šī persona, izrādot konkrētu rīcību procesā, var izlemt, vai vēlas izmantot aizsardzību pret aizmuguriski pieņemta nolēmuma izpildi. Proti, minētās tiesību normas iii) punktā minētajai personai esot paredzēta iespēja atteikties no aizmuguriski pieņemta nolēmuma apstrīdēšanas. Ja šā nolēmuma izpildāmība šajā ziņā varētu būt atkarīga no notiesātās personas gribas, varētu arī pieļaut, ka minētā nolēmuma turpmākā izpilde ir atkarīga no šīs pašas gribas, kuru šajā gadījumā būtu paudis SO, lūgdams *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa), lai sods tiktu izpildīts Vācijā.

36. Šādos apstākļos *Kammergericht Berlin* (Berlīnes Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai pavēste, kas izsniegta notiesātās personas norādītajam vietējam pārstāvim, kurš pilnvarots saņemt tiesas dokumentus, atbilst Pamatlēmuma [2008/909] 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punkta pirmajā ievilkumā noteiktajām prasībām?

2) Vai Pamatlēmuma [2008/909] 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts jāsaprot tādējādi, ka pilnvarojuma piešķiršanas brīdī lietas izskatīšanai jau ir jābūt ieplānotai un attiecīgajai personai jābūt informētai par plānoto datumu, vai arī ir pietiekami, ja attiecīgā persona piešķir vai apstiprina pilnvarojumu, ar pārliecību zinot, ka lietas izskatīšana notiks?

3) Vai ar Savienības tiesību pārākumu ir saderīgi tas, ka Vācijas likumdevējs [*IRG*] 84b. panta 1. punkta 2. apakšpunktā aizmuguriski pieņemtu notiesājošu spriedumu ir noteicis kā [izpildes lūguma] absolūtu nepieļaujamības pamatu, lai gan Pamatlēmuma [2008/909] 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā šajā ziņā ir paredzēts tikai fakultatīvs atteikuma pamats?

4) Vai attiecīgā persona var atteikties no Pamatlēmuma [2008/909] 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā paredzētās aizsardzības, tādējādi pieļaujot aizmuguriska sprieduma izpildi, pat ja nav izpildīti [šā] pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i)–iii) punktā paredzētie nosacījumi? Vai tas, ka attiecīgā persona lūdz sprieduma valsts kompetentajai iestādei, lai sods tiktu izpildīts tās izcelsmes valstī, ir uzskatāms par šādu atteikumu?"

[13] C-396/22, EU:C:2023:1029.

37. Polijas valdība un Eiropas Komisija ir iesniegušas rakstveida apsvērumus un, tāpat kā SO, piedalījās tiesas sēdē, kura notika 2025. gada 15. maijā un kurā tie atbildēja uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem mutvārdu atbildes sniegšanai.

IV. Juridiskā analīze

38. Atšķirībā no lietas *Khuzdar* (C-95/24), kurā šodien arī tiek sniegti atsevišķi secinājumi, šī lieta neattiecas uz atteikumu izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktam. Šī lieta attiecas uz lūgumu atzīt spriedumu un izpildīt sodu atbilstoši Pamatlēmumam 2008/909 neatkarīgi no šāda ordera izpildes.

39. Atgādināšu: tāpat kā Pamatlēmums 2002/584, Pamatlēmums 2008/909 krimināltiesību jomā konkretizē savstarpējās uzticēšanās un savstarpējās atzīšanas principus. Šis pamatlēmums pastiprina tiesu iestāžu sadarbību attiecībā uz spriedumu krimināllietās atzīšanu un izpildi gadījumos, kad personām citā dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods vai kāds ar brīvības atņemšanu saistīts pasākums, lai sekmētu viņu sociālo rehabilitāciju [14].

40. Pamatlēmuma 2008/909 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts tādējādi paredz iespēju, ka spriedums kopā ar apliecinošo dokumentu, kura paraugs norādīts šā pamatlēmuma I pielikumā, tiek nosūtīts notiesātās personas valstspiederības dalībvalstij, kurā šī persona dzīvo. Saskaņā ar minētā pamatlēmuma 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu šādā gadījumā nav nepieciešama notiesātās personas piekrišana.

41. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/909 3. panta 1. punktu šā pamatlēmuma mērķis ir izstrādāt noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstij jāatzīst spriedums un jāizpilda sods, lai sekmētu notiesātās personas sociālo rehabilitāciju.

42. Šim nolūkam minētā pamatlēmuma 8. pants paredz, ka izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei principā ir jāapmierina pieteikums par citā dalībvalstī pieņemta sprieduma atzīšanu un piespriesta brīvības atņemšanas soda vai ar brīvības atņemšanu saistīta pasākuma izpildi, kurš tai ticis nosūtīts atbilstoši minētā pamatlēmuma 4. un 5. pantam. Principā tā var atteikties izpildīt šādu pieteikumu tikai šā pamatlēmuma 9. pantā izsmeļoši uzskaitīto neatzīšanas un neizpildīšanas pamatu dēļ [15].

43. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā paredzēto pamatu.

44. Prejudiciālo jautājumu vērtēšanas nolūkā uzmanība jāvērš vienīgi uz apelācijas tiesvedību pamatlietā. Proti, Tiesa jau ir nospriedusi, ka, runājot par Pamatlēmuma 2002/584 4.a pantu, jēdziens "[lietas izskatīšana], kurā pieņemts nolēmums" šīs tiesību normas izpratnē jāsaprot kā tāds, kas aptver procesu, kurā pieņemts tiesas nolēmums par personas, kuras nodošana tiek lūgta saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, galīgu notiesāšanu [16]. Konkrētāk, tādā gadījumā kā pamatlietā, kurā tiesvedība ir norisinājusies divās secīgās instancēs, proti, pirmajā instancē, kam sekojusi apelācijas tiesvedība, Tiesa ir nospriedusi, ka tikai instancei, kurā pieņemts apelācijas

[14] Skat. spriedumus, 2023. gada 9. novembris, *Staatsanwaltschaft Aachen* (C-819/21, EU:C:2023:841, 19. punkts), un 2025. gada 4. septembris, C.J. (Soda izpilde saskaņā ar EAO) (C-305/22, EU:C:2025:665, 45. punkts).

[15] Skat. spriedumu, 2023. gada 9. novembris, *Staatsanwaltschaft Aachen* (C-819/21, EU:C:2023:841, 20. punkts).

[16] Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 21. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Aizmuguriska notiesāšana) (C-398/22, EU:C:2023:1031, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

nolēmums, ir nozīme saistībā ar Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktu, jo šajā instancē ir pieņemts nolēmums, ko vairs nav iespējams vienkārši pārsūdzēt un ar ko tātad lieta tiek galīgi izlemta pēc būtības [17].

45. Tā kā, pirmkārt, Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkts un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts abos šajos pamatlēmumos tika ieviests ar Pamatlēmumu 2009/299 un, otrkārt, abu šo tiesību normu formulējums un nolūks sasaucas, šajā lietā būtu jāizmanto vienāda interpretācija.

46. Iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi iekļaujas tāda kriminālprocesa kontekstā, kurā Vācijā jāizpilda sods, kas piespriests Polijā Vācijas valstspiederīgajam, kurš Polijas iestādēm ir lūdzis šo sodu izpildīt Vācijā, taču tagad kompetentajā Vācijas tiesā pret to iebilst.

47. Šis process attiecas uz situāciju, kad saskaņā ar Polijas tiesībām šī notiesātā persona ne tikai nav personiski piedalījusies lielākajā daļā tiesas sēžu, kuras notika pirmajā instancē, bet it īpaši, ar advokāta starpniecību iesniegusi apelācijas sūdzību par notiesājošo spriedumu pirmajā instancē, šī persona nav personiski piedalījusies apelācijas tiesvedības vienīgajā tiesas sēdē, par kuras norises datumu un vietu tā nav bijusi personiski informēta. Tomēr šajā tiesas sēdē to pārstāvēja advokāte, kura aizvietoja pārstāvi, kam notiesātā persona bija piešķīrusi pilnvarojumu viņu aizstāvēt Polijas tiesās pirmajā instancē un apelācijas instancē un kam pēc notiesātās personas lūguma tika izsniegta pavēste ierasties uz apelācijas lietas izskatīšanu.

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

48. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu spriest, vai Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punkta pirmais ievilkums jāinterpretē tādējādi, ka pavēste, kas izsniegta pārstāvim, kuram notiesātā persona ir piešķīrusi pilnvarojumu to aizstāvēt un kuru tā iecēlusi notiesāšanas dalībvalstī, lai saņemtu izsniegtos dokumentus, atbilst šajā tiesību normā noteiktajiem nosacījumiem.

49. No Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta izriet, ka šajā tiesību normā ir noteikts citas dalībvalsts nosūtīta sprieduma atzīšanas un ar šo spriedumu piespriestā brīvības atņemšanas soda vai pasākuma izpildes fakultatīvs atteikuma pamats, ja notiesātā persona nav personiski piedalījusies lietas izskatīšanā, kurā pieņemts notiesājošs nolēmums. Tomēr uz šo iespēju attiecas trīs izņēmumi, kuri uzskaitīti šīs tiesību normas i)–iii) punktā un kuri liedz izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei iespēju atteikties atzīt un izpildīt tai nosūtīto spriedumu.

50. Konkrētāk, attiecībā uz Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punktu izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei šī iespēja tiek liegta, ja attiecīgā persona "saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts spriedums", vai "ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu", un ja turklāt "tika informēta par to, ka spriedums var tikt pieņemts aizmuguriski".

[17] Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 21. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Aizmuguriska notiesāšana) (C-398/22, EU:C:2023:1031, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

51. Attiecībā uz Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu Tiesa ir nospriedusi, ka vārdkopas "saņēma pavēsti", kā arī "ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu" ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni un visā Savienībā tie jāinterpretē vienveidīgi [18]. Šī judikatūra ir attiecināma uz tiesību normu ar Pamatlēmumā 2008/909 ietvertajam identisko formulējumu, kurš izriet arī no Pamatlēmuma 2009/299.

52. 2016. gada 24. maija spriedumā *Dworzecki* [19] Tiesa ir arī nospriedusi, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts jāinterpretē tādējādi, ka pavēstes izsniegšana nevis tieši attiecīgajai personai, bet to nododot attiecīgās personas adresē tās mājsaimniecības pilngadīgai personai, kas apņēmusies to nodot attiecīgajai personai, ja Eiropas apcietināšanas orderī nav iespējams pārliecināties, vai un – attiecīgā gadījumā – kad šī pilngadīgā persona ir faktiski nodevusi šo pavēsti attiecīgajai personai, pati par sevi nav uzskatāma par šajā noteikumā izklāstītajiem nosacījumiem atbilstošu [20].

53. Gadījumu, kad pavēste ir izsniegta pārstāvim, kuram notiesātā persona ir piešķīrusi pilnvarojumu viņu aizstāvēt un kuru tā notiesāšanas dalībvalstī ir izraudzījusies, lai saņemtu izsniegtos dokumentus, manuprāt, nevar pielīdzināt situācijai, kāda bija lietā, kurā pasludināts minētais spriedums.

54. Manā ieskatā uz šo gadījumu drīzāk attiecas Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā minētais izņēmums. Ja tiktu nolemts citādi, tas nozīmētu, ka tiek liegta lietderīgā iedarbība pēdējai minētajai tiesību normai, kuras piemērošana – atšķirībā no tā, kas paredzēts šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punktā, – ir atkarīga no nosacījuma par to, vai attiecīgā persona ir pilnvarojusi pašas vai valsts ieceltu pārstāvi aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā un minētais konsultants patiešām ir viņu aizstāvējis lietas izskatīšanā.

55. Tamdēļ ierosinu Tiesai uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punkts jāinterpretē tādējādi, ka pavēste, kas izsniegta pilnvarotam pārstāvim, kuru notiesātā persona ir pilnvarojusi saņemt izsniegtos dokumentus, pati par sevi neļauj izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei piemērot šajā tiesību normā paredzēto izņēmumu, ciktāl uz šo gadījumu attiecas minētā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

56. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu spriest, vai Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts jāinterpretē tādējādi, ka brīdī, kad pārstāvim tiek piešķirts pilnvarojums, lietas izskatīšanas datumam jau ir jābūt ieplānotam un attiecīgajai personai jābūt par to informētai, vai arī pietiek ar to, ka attiecīgā persona piešķir vai apstiprina pilnvarojumu, ar pārliecību zinot, ka lietas izskatīšana notiks.

57. Atgādināšu, ka šī tiesību norma attiecas uz situāciju, kad attiecīgā persona, zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, ir pilnvarojusi pašas vai valsts ieceltu pārstāvi aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā un minētais pārstāvis patiešām ir viņu aizstāvējis lietas izskatīšanā.

[18] Skat. spriedumu, 2016. gada 24. maijs, *Dworzecki* (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, 32. punkts).

[19] C-108/16 PPU, EU:C:2016:346.

[20] Skat. spriedumu, 2016. gada 24. maijs, *Dworzecki* (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, 54. punkts).

1. Zināšana par paredzēto lietas izskatīšanu prasa, lai attiecīgā persona būtu informēta par plānoto lietas izskatīšanas dienu un vietu

58. Lielākajā daļā Pamatlēmuma 2008/909 valodu versiju no šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta neizriet neviena tieša prasība par to, lai attiecīgajai personai būtu zināms precīzs tās tiesas sēdes datums, kurā persona tika notiesāta, ja viņu ir pārstāvējis pārstāvis. Šīs tiesību normas itāļu valodas versija izceļas, ciktāl tajā ir izmantota vārdkopa "*essendo al corrente della data fissata*" (būdama lietas kursā par noteikto datumu) [21].

59. Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka vienā no Savienības tiesību normas valodu versijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais šīs normas interpretācijas pamats vai tam šajā ziņā nav piešķirama prioritāra nozīme salīdzinājumā ar citu valodu versijām [22].

60. Ņemot to vērā, pat ja vairākums valodu versiju nav tik precīzas kā itāļu valodas versija, jāuzsver, ka vārdkopa "zinā[šana] par paredzēto lietas izskatīšanu", kas minēta it īpaši Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā, dažās valodu versijās ir atveidota līdzvērtīgi ar vārdkopu "zināšana par plānoto tiesas sēdi" [23] vai "zināšana par paredzēto tiesas sēdi" [24]. Abas šīs vārdkopas varētu interpretēt tādējādi, ka tās ietver prasību par plānotā tiesas sēdes datuma zināšanu, ciktāl šķiet, ka tās nozīmē, ka tiesas sēdes datums jau ir noteikts un ka attiecīgajai personai ir jāzina tieši šis informācijas elements. Jāpiebilst, ka formulējums angļu valodā "*the scheduled trial*" ar noteikto artikulu liek domāt, ka datums ir daļa no jēdziena "plānotā lietas izskatīšana", jo vārds "scheduled" nozīmē precīzu datumu un laiku.

61. No šīs informācijas secinu: lai arī skaidrā prasība par to, ka attiecīgajai personai ir jāzina precīzais tiesas sēdes datums, ir izolēta Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta valodu versijās, vērā ņemams skaits šo versiju liek domāt, ka šī prasība ir neatņemama šīs tiesību normas sastāvdaļa.

62. Eiropas Savienības Tiesas Pētniecības un dokumentācijas direkcijas sagatavotās izpētes piezīmes 25/003, manuprāt, ļauj pamatot šo konstatējumu, pārbaudot, kādā veidā minētā tiesību norma un Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkts ir transponēts atsevišķu dalībvalstu tiesību sistēmās. Vairāki elementi šajās piezīmēs ir zīmīgi, lai viestu skaidrību par veidu, kā var interpretēt vārdkopu "zināmā par paredzēto lietas izskatīšanu".

63. Pirmām kārtām, jānorāda, ka terminam "lietas izskatīšana", kurš minēts šajā vārdkopā, dažādās oficiālajās valodās var būt divas dažādas nozīmes. Proti, šis termins var attiekties gan uz visu procesu kopumā, gan uz tiesas sēdi. Tā, šīs tiesību normas bulgāru, spāņu, horvātu, dāņu, grieķu, franču, lietuviešu, holandiešu, rumāņu un slovēņu valodas versijās izmantotais termins atbilst burtiskam angļu vārda "trial" (tiesvedība) tulkojumam un, raugoties vienīgi no terminoloģijas aspekta, var apzīmēt kā tiesas sēdi, tā visu procesu kopumā [25]. Tomēr jāuzsver, ka konkrētajā Pamatlēmumu 2002/584 un 2008/909 kontekstā valstu tiesību sistēmās principā to interpretē ar nozīmi "tiesas sēde".

[21] Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkts itāļu valodas versijā ir formulēts identiski.

[22] Skat. it īpaši spriedumus, 2010. gada 25. marts, *Helmut Müller* (C-451/08, EU:C:2010:168, 38. punkts), un 2025. gada 3. jūlijs, *Smiliev* (C-263/24, EU:C:2025:525, 67. punkts).

[23] Skat. it īpaši vācu valodas un ungāru valodas versijas.

[24] Skat. it īpaši čehu valodas un poļu valodas versijas. Skat. arī zviedru valodas versiju, kurā ir atsauce uz "zināšanu par ieplānoto tiesas sēdi".

[25] Bulgāru valodā: "*protses*"; spāņu valodā: "*juicio*"; horvātu valodā: "*suđenje*"; dāņu valodā: "*retssag*"; grieķu valodā: "*díkis*"; franču valodā: "*procès*"; lietuviešu valodā: "*teisminis nagrinėjimas*"; holandiešu valodā: "*proces*"; rumāņu valodā: "*procesul*"; un slovēņu valodā: "*sojenje*".

64. It īpaši Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta itāļu valodas versijā tiek izmantots termins "*processo*", kas burtiski nozīmē "tiesas process", nevis "tiesas sēde", kam itāļu valodā ir īpašs termins ("udienza"). Tomēr, interpretējot vārdkopu "lietas izskatīšanas datuma zināšana", parasti tiek uzskatīts, ka runa ir par "lietas izskatīšanas pirmās tiesas sēdes datuma zināšanu" vai – vispārīgāk – par tās tiesas sēdes datumu, kurā vēl ir iespējama ierašanās un likumīga dalība lietas izskatīšanā.

65. Jāpiebilst, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkta un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta čehu, vācu, ungāru, poļu un zviedru valodas versijās attiecīgi ir izmantoti termini "*jednání*", "*Verhandlung*", "*tárgyalás*", "*rozprawa*" un "*förhandling*", kuri nozīmē "tiesas sēde" [26].

66. No šīs informācijas secinu, ka vārdkopa "zināma par paredzēto lietas izskatīšanu" valstu tiesību sistēmās pārsvarā tiek interpretēta tā, ka tā apzīmē paredzēto *tiesas sēdi*.

67. Otrām kārtām, runājot par to, vai "zinā[šana] par paredzēto lietas izskatīšanu" nozīmē, ka attiecīgajai personai ir jābūt bijušai informētai *par konkrēto lietas izskatīšanas datumu*, vai arī par to, ka fakts, ka persona *ir zinājusi, ka lietas izskatīšana ir ieplānota* (nezinot konkrēto datumu), ir pietiekama, norādīšu, ka, ņemot vērā pārbaudi par to, kā attiecīgās tiesību normas ir transponētas vairāku valstu tiesībās, dalībvalstu tiesību sistēmas var sagrupēt trijās kategorijās.

68. *Pirmajā kategorijā* tiesību normās, ar kurām valsts tiesībās transponēts Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkts un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts, nav paredzēta neviena īpaša prasība saistībā ar zināšanu par tiesas sēdi [27]. Proti, šajās tiesību sistēmās ar to, ka notiesāto personu, kas nav personiski piedalījusies tiesas sēdē, kurā attiecībā uz viņu pasludināts notiesājošais spriedums, šajā tiesas sēdē ir pārstāvējis advokāts, pietiek, lai attiecībā uz viņu izdotais Eiropas apcietināšanas orderis vai minētās tiesas sēdes noslēgumā pasludinātais spriedums varētu tikt izpildīts izpildes dalībvalstī. Tādējādi minētās tiesību sistēmas atšķiras ar to, ka to valstu tiesību aktos nav tiešas vai netiešas prasības par to, ka notiesātajai personai ir jābūt zinājušai par tiesas sēdi (un *a fortiori* par tās datumu).

69. *Otrā kategorija* aptver lielāko daļu valstu tiesību sistēmu [28]. Šajās tiesību sistēmās tiesību normas, ar kurām valsts tiesībās transponēts Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkts un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts, ir paredzēts, ka notiesātajai personai ir jābūt zinājušai par paredzēto tiesas sēdi vai paredzēto lietas izskatīšanu, bez skaidras atsauces uz prasību par tiesas sēdes datuma zināšanu. Tādējādi minētajās tiesību sistēmās Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkta un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta formulējums, no vienas puses, un valsts tiesību normu formulējums, no otras puses, ir saskaņots.

[26] Savukārt šo tiesību normu slovāku un somu valodas versijā arī ir atsauce uz "lietas izskatīšanu" (attiecīgi – "*konania*" un "*oikeudenkäynnistä*"), bet šis termins tiek interpretēts "procesa" nozīmē, nevis "tiesas sēdes" nozīmē.

[27] Šī kategorija aptver Horvātijas Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti un Polijas Republiku.

[28] Šī kategorija aptver it īpaši Beļģijas Karalisti (ņemot vērā, kā attiecīgās tiesību normas transponētas valsts tiesībās gan franču, gan holandiešu valodā), Bulgārijas Republiku, Čehijas Republiku, Dānijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Īriju, Grieķijas Republiku, Kipras Republiku, Lietuvas Republiku, Ungāriju, Nīderlandes Karalisti, Austrijas Republiku, Slovākijas Republiku, Somijas Republiku (ņemot vērā, ka attiecīgās tiesību normas transponētas valsts tiesībās gan somu, gan zviedru valodā) un Zviedrijas Karalisti. Minētajā kategorijā ietilpst arī Itālijas Republika, bet tikai attiecībā uz Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkta transponēšanu.

70. Ņemot to vērā, jānorāda – lai gan termins "datums" otrajā kategorijā ietilpstošajās tiesību sistēmās nav minēts tieši, vārdkopas "zinā[šana] par *paredzēto tiesas sēdi*" lietojums vismaz dažās no šīm tiesību sistēmām rosina domāt, ka zināšana par tiesas sēdi nav iedomājama *bez konkrēta tiesas sēdes norises datuma zināšanas*.

71. Tamdēļ tas, ka nepastāv formāla prasība zināt tiesas sēdes datumu, ir jāprecizē, ciktāl atsevišķās tiesību sistēmās *šķiet, ka datums ir netieši ietverts jēdzienā "paredzēta", kas saistīts ar terminu "tiesas process"*, un tādēļ nevar neņemt vērā, ka notiesātajai personai tiesas sēdes datums ir bijis jāzina.

72. Kā jau esmu norādījis iepriekš, šāds secinājums var, piemēram, izrietēt no formulējuma angļu valodā "*the scheduled trial*" ("plānotā tiesas sēde")[29].

73. *Trešajā kategorijā* tiesību normās, ar kurām valsts tiesībās transponēts Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkts un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts, ir paredzēts, ka notiesātajai personai ir bijis konkrēti jāzina tiesas sēdes datums[30].

74. Jānorāda, ka šo tiesību normu transpozīcija trešajā kategorijā ietilpstošajās tiesību sistēmās ir precīzāka par to, kas *stricto sensu* paredzēts minētajās tiesību normās. Tomēr, tāpat kā norādīts attiecībā uz otrajā kategorijā ietilpstošajām tiesību sistēmām, šis secinājums ir jāprecizē, ciktāl norāde "zināšana par *paredzēto tiesas sēdi*", kas ir atsevišķās aplūkoto tiesību normu valodu versijās, varētu neatņemami ietvert *nepieciešamību skaidri un efektīvi informēt notiesāto personu par tiesas sēdes datumu*.

75. Manuprāt, visas norādes, kas izriet no dažādajām Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta valodu versijām, var pamatot interpretāciju, saskaņā ar kuru attiecīgajai personai ir jābūt zinājušai par plānoto tiesas sēdes datumu un vietu.

76. Mana ieskatā šo analīzi apstiprina Pamatlēmuma 2008/909 *vispārējās sistēmas un mērķu* pārbaude. Šajā ziņā atgādināšu: no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesību normas ir interpretējamas un piemērojamas vienveidīgi, ņemot vērā visu Savienības valodu versijas, un, ja dažādu valodu Savienības tiesību aktu versijas atšķiras, attiecīgā norma jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi, kurā šī norma ietilpst[31].

[29] Tas tā ir arī Kipras tiesību aktos, kuros izmantota vārdkopa grieķu valodā "tis programmatisménis díkis", kas ir līdzvērtīga vārdkopai angļu valodā "the scheduled trial". Bulgārijā vārda "nasrochen" (paredzēts, organizēts, noteikts) lietojums attiecībā uz tiesas sēdi ir cēlies no vārda "nasrochvam", kas nozīmē 'noteikt brīdi, kurā notiks darbība', un tas nozīmē, ka jēdziens "paredzēta tiesas sēde" Bulgārijas tiesībās nozīmē arī konkrēta datuma noteikšanu. Dānijā tiek lietota vārdkopa "den berammede retssag", un tā tiek tieši tulkota kā "ieplānota tiesas sēde". Tas, ka tiesas sēde ir ieplānota, nozīmē, ka tiesas sēdei lietā ir noteikts datums un laiks. Ungārijā tiek izmantoti vārdi "kitűzött tárgyalás", kas burtiski nozīmē "plānotā tiesas sēde", un tas nozīmē, ka tiesas sēdes datums jau ir noteikts. Čehijas Republikā īpašības vārda "nařízeném" lietojums, kas burtiski nozīmē "noteikts" vai "sakārtots", saistībā ar terminu "jednání" (tiesas sēde) liek domāt, ka tiesas sēdes datums jau ir noteikts.

[30] Šī kategorija aptver it īpaši Spānijas karalisti, Francijas Republiku, Rumāniju, Slovēnijas Republiku, kā arī Itālijas Republiku, bet pēdējās minētās dalībvalsts gadījumā – tikai attiecībā uz Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta transponēšanu. Precīzāk, Spānijas Karaliste izmanto vārdkopu "zināšana par plānoto tiesas sēdes datumu un vietu", Francijas Republika – "zināšana par lietas izskatīšanas datumu un vietu" ("lietas izskatīšana" lietots ar "tiesas sēdes" nozīmi), Itālijas Republika (attiecībā tikai uz Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta transponēšanu) – "zināšana par plānoto tiesas sēdes datumu", Rumānija – "zināšana par ierašanās tiesā dienu, mēnesi, gadu un vietu" un Slovēnijas Republika – "zināšana par paredzēto tiesas sēdes dienu un vietu".

[31] Skat. it īpaši spriedumus, 1977. gada 27. oktobris, *Bouchereau* (30/77, EU:C:1977:172, 14. punkts), un 2025. gada 13. februāris, *Verbraucherzentrale Berlin* (Jēdziens "pirmais saistību posms") (C-612/23, EU:C:2025:82, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

77. Runājot par minētā pamatlēmuma vispārējo sistēmu, jānorāda, ka ar 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punktu ir izslēgts, ka izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde var atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu tostarp tad, ja attiecīgā persona vai nu ir saņēmusi pavēsti un tādējādi tikusi informēta *par plānoto* tās lietas izskatīšanas *dienu un vietu*, kurā pieņemts spriedums, vai ar citiem līdzekļiem saņēmusi oficiālu informāciju *par plānoto* minētās lietas izskatīšanas *dienu un vietu* tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, *ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu*. Šādi formulēta, šī tiesību norma ļauj noprast, ka zināšana par paredzēto lietas izskatīšanu prasa, lai attiecīgā persona būtu informēta par plānoto lietas izskatīšanas dienu un vietu. No tā varētu secināt, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā identiskajai norādei par nosacījumu, ka attiecīgā persona ir zinājusi par paredzēto lietas izskatīšanu, būtu jābūt ar tādu pašu nozīmi, proti, ka tā neatņemami satur to pašu prasību, lai būtu sniegta konkrēta informācija par plānoto lietas izskatīšanas dienu un vietu, kaut gan šajā tiesību normā nav atkārtots, kā ir jāsaprot vārdkopa "zināma par paredzēto lietas izskatīšanu".

78. Turpretim mani nepārliecina arguments, ka būtu jāuzskata – fakts, ka minētajā tiesību normā nav skaidras norādes par to, ka attiecīgajai personai ir jāzina plānotā lietas izskatīšanas diena un vieta, varētu būt izskaidrojams ar to, ka persona ir pilnvarojusi pārstāvi aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā. Proti, nosacījums par šāda pilnvarojuma piešķiršanu, manuprāt, nevar aizstāt attiecīgās personas tiesības personiski ierasties uz savas lietas izskatīšanu. Tamdēļ, pat ja šī persona izvēlētos piešķirt pārstāvim pilnvarojumu viņu aizstāvēt lietas izskatīšanā, minētās personas rīcībā būtu jābūt pietiekami precīzai informācijai par lietas izskatīšanas datumu un vietu, lai tā varētu personiski ierasties, ja viņa to vēlas, – līdz pat brīdim, kad lietas izskatīšana faktiski notiks.

79. No tā izriet, ka brīvprātīga un nepārprotama atteikšanās no tiesībām personiski ierasties uz savas lietas izskatīšanu atbilstoši Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktam jākonstatē, izpildot divus nosacījumus, proti, pirmkārt, informējot notiesāto personu par lietas izskatīšanas datumu un vietu un, otrkārt, nodrošinot faktisku aizstāvību lietas izskatīšanas laikā, ko veic pārstāvis, ko šī persona pilnvarojusi.

80. Tādējādi šajā tiesību normā minētais nosacījums par faktisku aizstāvību lietas izskatīšanā, ko veic notiesātās personas pilnvarotais pārstāvis, ir šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punkta otrajā ievilkumā minētā nosacījuma, saskaņā ar kuru šī persona ir tikusi informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts aizmuguriski, atsvars. Nosacījums par plānotās lietas izskatīšanas dienas un vietas zināšanu savukārt ir kopīgs minētā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) un ii) punktam. Tomēr jāprecizē, ka saskaņā ar to, kas norādīts Pamatlēmuma 2009/299 9. apsvērumā, praktisku apsvērumu dēļ plānotā lietas izskatīšanas diena sākotnēji var būt norādīta kā vairākas iespējamās dienas īsā laikposmā.

81. Uzskatu, ka interpretācija, atbilstoši kurai zināšana par paredzēto lietas izskatīšanu prasa attiecīgās personas informēšanu par plānoto lietas izskatīšanas dienu un vietu, atbilst Savienības likumdevēja gribai, kas tostarp pausta Pamatlēmuma 2009/299 4. apsvērumā, proti, ka šā pamatlēmuma mērķis ir precizēt kopīgu pamatojumu, lai izpildes dalībvalsts kompetentajām iestādēm dotu iespēju izpildīt nolēmumu, kaut arī persona tiesā nav piedalījusies personiski, vienlaikus pilnīgi ievērojot tās tiesības uz aizstāvību. Tādējādi Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta mērķis ir nodrošināt *augstu aizsardzības līmeni* un ļaut izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei, *pilnībā ievērojot personas tiesības uz aizstāvību*, atzīt pret attiecīgo personu pasludināto spriedumu, lai gan tā nav piedalījusies lietas izskatīšanā, kurā tikusi

notiesāta [32]. Konkrētāk, no Pamatlēmuma 2009/299 1. panta, lasot to 1. un 15. apsvēruma gaismā, skaidri izriet, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts tika grozīts, lai aizsargātu apsūdzētā tiesības personiski piedalīties pret viņu ierosinātajā krimināllietā, vienlaikus uzlabojot tiesu nolēmumu savstarpēju atzīšanu starp dalībvalstīm [33]. Tāpat ir jāuzsver, ka *apsūdzētā tiesības klātienē piedalīties tiesvedībā, kas uz viņu attiecas, ir būtisks tiesību uz aizstāvību elements* un – vispārīgāk – tam ir būtiska nozīme, ievērojot tiesības uz taisnīgu krimināllietas izskatīšanu, kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrajā un trešajā daļā, kā arī 48. pantā [34].

82. Šķiet, ka manis ierosināto interpretāciju apstiprina Direktīvas 2016/343 ņemšana vērā.

2. Interpretācija, ko apstiprina Direktīvas 2016/343 ņemšana vērā

83. Direktīva 2016/343 papildina tostarp ar Pamatlēmumu 2009/299 izveidoto tiesību aktu arsenālu. Jāatgādina, ka šī direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz LESD 82. panta 2. punkta b) apakšpunktu. No šā panta izriet – lai veicinātu savstarpēju atzīšanu, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, Savienības likumdevējs var pieņemt minimālus noteikumus tostarp attiecībā uz personu tiesībām kriminālprocesā. Minētās direktīvas mērķis, kā noteikts tās 9. un 10. apsvērumā, ir veicināt tiesības uz taisnīgu tiesu kriminālprocesā, lai stiprinātu dalībvalstu uzticēšanos citu dalībvalstu krimināltiesību sistēmām un tādējādi veicinātu nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās [35]. Kā skaidri apstiprina tās pašas direktīvas 33. apsvērums, tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā ir neatņemama pamattiesību uz taisnīgu tiesu sastāvdaļa [36].

84. Tomēr atbilstoši Direktīvas 2016/343 8. pantam dalībvalstis ar zināmiem nosacījumiem var paredzēt aizmugurisku lietas izskatīšanu, ievērojot, ka tad, ja šāda lietas izskatīšana notiek, lai gan nav izpildīti šīs direktīvas 8. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi, attiecīgajai personai saskaņā ar minētās direktīvas 8. panta 4. punktu un 9. pantu – kuriem ir tieša iedarbība – ir tiesības uz "lietas izskatīšanu tiesā no jauna vai uz citu tiesiskās aizsardzības līdzekli, kurš dod iespēju no jauna noskaidrot lietas faktus [..] un kura rezultātā sākotnējo nolēmumu varētu atcelt" [37].

85. Saskaņā ar Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punktu dalībvalstis var paredzēt, ka tiesas sēde, kurā var tikt pieņemts nolēmums par aizdomās turētā vai apsūdzētā vainīgumu vai nevainīgumu, var notikt bez minētās personas klātbūtnes ar noteikumu, ka aizdomās turētais vai apsūdzētais ir pienācīgā laikā informēts par tiesas sēdi un par neierašanās sekām (šīs tiesību normas a) apakšpunkts) vai aizdomās turēto vai apsūdzēto, kas ir informēts par tiesas sēdi, pārstāv pilnvarots advokāts, kuru izraudzījies aizdomās turētais vai apsūdzētais, vai valsts (minētās tiesību normas b) apakšpunkts).

[32] Pēc analoģijas skat. it īpaši spriedumus, 2020. gada 17. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (C-416/20 PPU, turpmāk tekstā – "spriedums *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg*", EU:C:2020:1042, 39. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana) (C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

[33] Pēc analoģijas skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana) (C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 50. punkts).

[34] Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana) (C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

[35] Skat. it īpaši spriedumu, 2022. gada 15. septembris, HN (Apsūdzētā, kas ir izraidīts no teritorijas, process) (C-420/20, EU:C:2022:679, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

[36] Skat. it īpaši spriedumu *Kachev* (31. punkts un tajā minētā judikatūra).

[37] Skat. it īpaši spriedumu *Kachev* (32. punkts un tajā minētā judikatūra). Turpmāk tekstā – "tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna".

86. Turklāt, kā izriet no šīs direktīvas 8. panta 4. punkta un 9. panta, tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna ir paredzētas vienīgi personām, pret kurām process notiek aizmuguriski, lai gan šīs direktīvas 8. panta 2. punktā minētie nosacījumi nav izpildīti [38]. Citiem vārdiem, aizmuguriski notiesātai personai tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna var tikt liegtas vienīgi tad, ja ir izpildīti Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punktā minētie nosacījumi [39]. Tādēļ, ja 8. panta 2. punktā minētie nosacījumi ir izpildīti, aizmuguriski izskatot lietu, var pieņemt nolēmumu, kas atbilstoši tā paša panta 3. punktam [40] varētu būt izpildāms, un attiecīgajai dalībvalstij nebūtu pienākuma paredzēt tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna [41].

87. Tiesai ir bijusi izdevība precizēt, ka Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts ir piemērojams alternatīvi un *katrā no tiem paredzēti divi kumulatīvi nosacījumi*, no kuriem pirmais noteic, ka *attiecīgajai personai jābūt informētai par lietas izskatīšanu tiesā* [42]. Šajā ziņā Tiesa ir balstījusies uz šīs direktīvas 36. apsvērumu, kurā precizēts, ka ar aizdomās turētā vai apsūdzētā informēšanu par tiesas sēdi būtu jāsaprot aizdomās turētā vai apsūdzētā uzaicināšana personīgi vai arī sniedzot minētajai personai oficiālu informāciju par attiecīgās *tiesas sēdes laiku un vietu*, izmantojot citus līdzekļus, *kas ļauj tai uzzināt par tiesas sēdi* [43]. Tālab Tiesa ir nospriedusi, ka valsts tiesai, kas pārbauda, vai minētās direktīvas 8. panta 2. punktā minētie nosacījumi ir izpildīti, ir jāpārliecinās, vai *attiecīgajai personai ir nosūtīts* oficiāls dokuments, kurā nepārprotami norādīts tiesas sēdes laiks un vieta, un – gadījumam, ja attiecīgo personu nepārstāvētu pilnvarots advokāts, – eventuālas neierašanās sekas [44].

88. Otrais nosacījums, kas izvirzīts ar Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punktu, lai aizmuguriski notiesātai personai varētu liegt tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna, var tikt izpildīts vai nu saskaņā ar šīs direktīvas 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 4. punktu – ja šī persona laikus ir tikusi informēta par neierašanās uz tiesas sēdi sekām, vai arī piemērojot minētās direktīvas 8. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 4. punktu – ja minēto personu lietas izskatīšanā pārstāvējis šīs personas izraudzīts vai valsts norīkots advokāts [45].

89. No tā izriet, ka otrais nosacījums atšķiras atkarībā no tā, vai uz attiecīgo situāciju attiecas Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta a) apakšpunkts vai b) apakšpunkts, jo *pirmais nosacījums par attiecīgās personas informēšanu par lietas izskatīšanu tiesā ir kopīgs abām šīm tiesību normām* [46].

[38] Skat. spriedumu, 2022. gada 19. maijs, *Spetsializirana prokuratura* (Aizbēguša apsūdzētā tiesāšana) (C-569/20, EU:C:2022:401, 29. punkts).

[39] Skat. spriedumus, 2022. gada 19. maijs, *Spetsializirana prokuratura* (Aizbēguša apsūdzētā tiesāšana) (C-569/20, EU:C:2022:401, 31. punkts); 2025. gada 16. janvāris, VB II (Informācija par tiesībām uz lietas izskatīšanu no jauna) (C-400/23, EU:C:2025:14, 59. punkts); 2025. gada 16. janvāris, *Stangalov* (C-644/23, EU:C:2025:16, 36. punkts), un *Kachev* (33. punkts).

[40] Saskaņā ar šo normu nolēmumu, kas pieņemts saskaņā ar 2. punktu, var izpildīt attiecībā uz konkrēto aizdomās turēto vai apsūdzēto.

[41] Skat. spriedumu, 2022. gada 19. maijs, *Spetsializirana prokuratura* (Aizbēguša apsūdzētā tiesāšana) (C-569/20, EU:C:2022:401, 30. punkts).

[42] Skat. spriedumu *Kachev* (34. punkts). Tiesa ir uzsvērusi, ka Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punktā īpaša nozīme ir piešķirta attiecīgās personas informēšanai, jo tajā ikviena iespēja organizēt aizmugurisku lietas izskatīšanu ir tieši pakļauta nosacījumam, ka šī persona ir tikusi informēta par lietas izskatīšanu (skat. spriedumu, 2022. gada 15. septembris, HN (Apsūdzētā, kas ir izraidīts no teritorijas, process) (C-420/20, EU:C:2022:679, 51. punkts)).

[43] Skat. spriedumu, 2022. gada 15. septembris, HN (Apsūdzētā, kas ir izraidīts no teritorijas, process) (C-420/20, EU:C:2022:679, 52. punkts).

[44] Skat. spriedumu, 2022. gada 19. maijs, *Spetsializirana prokuratura* (Aizbēguša apsūdzētā tiesāšana) (C-569/20, EU:C:2022:401, 41. punkts).

[45] Skat. spriedumu *Kachev* (38. punkts).

[46] Tādējādi Tiesas ieskatā, ja attiecīgā persona laikus nav tikusi informēta par tiesas sēdi vai ja, lai gan šī persona ir tikusi informēta vai ticis uzskatīts, ka tā tikusi informēta par tiesas sēdi, tā nav tikusi informēta par neierašanās sekām un viņu šajā tiesvedībā arī nav pienācīgi pārstāvējis pilnvarots advokāts, minētajai personai, sākot no brīža, kad tā ir uzzinājusi par aizmuguriski pieņemto nolēmumu, principā ir tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna (skat. it īpaši spriedumu *Kachev* (42. punkts un tajā minētā judikatūra)).

90. Man šķiet piemēroti uzskatīt, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punkts un ii) punkts ir veidots pēc tādas pašas shēmas.

91. Proti, pēc analoģijas ar to, ko Tiesa nospriedusi attiecībā uz Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktu, jāuzskata, ka katrā no Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i)–iii) punktā minētajiem gadījumiem sprieduma atzīšana un soda izpilde neapdraud ne attiecīgās personas tiesības uz aizstāvību, ne tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un uz taisnīgu lietas izskatīšanu, kas paredzētas Pamattiesību hartas 47. pantā un 48. panta 2. punktā [47].

92. Tādējādi Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i)–iii) punktā ir paredzēti nosacījumi, kad var uzskatīt, ka attiecīgā persona *brīvprātīgi un nepārprotami ir atteikusies piedalīties tiesvedībā*, un tādēļ sprieduma atzīšanu un aizmuguriski notiesātai personai piespriesta soda izpildi nevar pakļaut nosacījumam, ka tai jānodrošina iespēja piedalīties atkārtotā lietas izskatīšanā viņas klātbūtnē notiesāšanas dalībvalstī [48].

93. Tā kā Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punktā ir arī minēti nosacījumi, kādos var uzskatīt, ka *notiesātā persona ir brīvprātīgi un nepārprotami atteikusies no tiesībām piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā* un tātad tai var liegt tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna [49], uzskatu, ka ir jāpastāv *saskaņotībai*, interpretējot, no vienas puses, šo tiesību normu un, no otras puses, Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktu un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunktu.

94. Šo saskaņotību pamato fakts, ka šīm tiesību normām ir vienāds mērķis – nostiprināt tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu kriminālprocesā, lai veicinātu nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās, un tās ietilpst *vienā un tajā pašā vispārējā garantiju sistēmā* [50]. Minētās tiesību normas arī iekļaujas vispārīgākā normatīvā kopumā, kurš saskaņoti sniedz garantijas personām, pret ko ierosināts kriminālprocess.

95. Ir taisnība, ka – tāpat kā ar Pamatlēmumu 2002/584 – ar Pamatlēmumu 2008/909 ir izveidota savstarpējas atzīšanas sistēma, kas balstīta uz savstarpējas uzticēšanās principu, un, kā izriet no Pamatlēmuma 2009/299 14. apsvēruma, tā mērķis nav šādā veidā saskaņot attiecīgo valstu tiesību aktus [51].

96. Tāpat ir taisnība, ka tad, kad Tiesai bija jāprecizē saistība starp Direktīvu 2016/343 un Pamatlēmumu 2002/584, tā pamatojās uz konstatējumu, ka šajā pamatlēmumā ir ietverta speciāla tiesību norma, proti, 4.a pants, kurš attiecas tieši uz gadījumu, kad Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli attiecībā uz konkrēto personu, kas nav personiski piedalījusies lietas izskatīšanā, kurā pieņemts nolēmums, ar ko piemērots šis sods vai noteikts šis pasākums [52]. Šajā kontekstā

47 Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana) (C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).

48 Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 52. punkts).

49 Skat. spriedumu, 2022. gada 19. maijs, *Spetsializirana prokuratura* (Aizbēguša apsūdzētā tiesāšana) (C-569/20, EU:C:2022:401), kurā Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 2016/343 8. panta 2. un 3. punktā dalībvalstīm paredzētā iespēja tiesāšanu veikt apsūdzētā prombūtnē un izpildīt pieņemto nolēmumu, ja vien ir izpildīti 8. panta 2. punktā minētie nosacījumi, neparedzot tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna, ir balstīta uz pieņēmumu, ka attiecīgā persona 2. punktā minētajā situācijā ir tikusi pienācīgi informēta un ir brīvprātīgi un nepārprotami atteikusies izmantot tiesības piedalīties savā tiesas procesā (šā sprieduma 34. punkts).

50 Saistībā ar Eiropas apcietināšanas orderi Tiesa tādējādi ir norādījusi, ka "Pamatlēmums 2002/584 ietilpst to garantiju vispārējā sistēmā, kas attiecas uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un ir paredzētas citos Savienības tiesību aktos" (spriedums, 2021. gada 28. janvāris, *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām) (C-649/19, EU:C:2021:75, 76. punkts)).

51 Skat. rīkojumu, 2024. gada 20. septembris, *Anacco* (C-504/24 PPU, turpmāk tekstā – "rīkojums *Anacco*", EU:C:2024:779, 51. punkts).

52 Skat. spriedumu *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (45. punkts).

Tiesa ir precizējusi, ka izsniegšanas dalībvalsts tiesiskā regulējuma iespējamā neatbilstība Direktīvas 2016/343 normām nevar būt iemesls, uz kuru balstoties var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi [53]. Proti, Tiesas ieskatā, atsaucoties uz direktīvas normām, lai liktu šķērsli Eiropas apcietināšanas ordera izpildei, varētu apiet ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviesto sistēmu, kurā ir izsmeļoši uzskaitīti neizpildes pamati [54]. Šajā ziņā Tiesa ir norādījusi, ka Direktīvā 2016/343 nav ietvertas normas, kas būtu piemērojamas Eiropas apcietināšanas orderu izdošanai un izpildei [55]. Ņemot vērā šos apsvērumus, Tiesa ir nospriedusi, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a pants jāinterpretē tādējādi, ka izpildes tiesu iestāde nevar atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja konkrētā persona ir radījusi šķēršļus tam, lai saņemtu pavēsti un tiesvedībā nav piedalījusies, jo ir aizbēgusi uz izpildes valsti, pamatojoties tikai uz to, ka šai izpildes tiesu iestādei nav pārliecības, ka, nododot personu izsniegšanas dalībvalstij, tiks ievērotas tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna atbilstoši Direktīvas 2016/343 8. un 9. pantam [56].

97. Šī Tiesas nostāja, manuprāt, atspoguļo Pamatlēmuma 2009/299 3. apsvērumā pausto Savienības likumdevēja gribu, lai Eiropas apcietināšanas ordera izpilde vairs nebūtu atkarīga no izsniegšanas iestādes sniegta apstiprinājuma, kura pietiekamība jāizvērtē izpildes iestādei, lai garantētu personai, attiecībā uz kuru izdots šis orderis, ka tai būs iespēja lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izsniegšanas dalībvalstī. Lai atvieglotu grūtības, kuras rodas aizmuguriski pieņemtu nolēmumu savstarpējā atzīšanā un kuras izraisa dalībvalstīs pastāvošās atšķirības pamattiesību aizsardzībā [57], Savienības likumdevējs ir izvēlējies noteikt skaidrus un kopīgus aizmugurisku nolēmumu neatzīšanas pamatus [58].

98. Raugoties no šā aspekta, Tiesas nostāja atteikties radīt Eiropas apcietināšanas ordera neizpildes pamatu izsniegšanas dalībvalsts tiesiskā regulējuma iespējamās neatbilstības Direktīvas 2016/343 normām dēļ [59], manuprāt, nav pretrunā tam, lai Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktu un Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunktu interpretētu *saskaņoti* ar Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punktu.

53 Skat. spriedumu *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (46. punkts).

54 Skat. spriedumu *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (47. punkts). Skat. arī rīkojumu *Anacco* (55. punkts).

55 Skat. spriedumu *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (47. punkts).

56 Skat. spriedumu *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (56. punkts). Turklāt jāuzsver, ka 2023. gada 23. marta spriedumā *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana) (C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235) Tiesa ir nospriedusi, ka izsniegšanas dalībvalsts apņemšanās atzīt personai, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna, ja tā notiesāta ar aizmugurisku spriedumu, pārkāpjot tās tiesības uz aizstāvību, nav viens no Pamatlēmuma 2002/584 5. pantā norādītajiem nosacījumiem. Tādēļ Savienības tiesībām ir pretrunā tas, ka izpildes tiesu iestāde personas, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, nodošanu var pakļaut šādam nosacījumam (šā sprieduma 80. punkts). Tomēr Tiesa ir precizējusi, ka šai iestādei – attiecīgā gadījumā izmantojot lūgumu sniegt papildu informāciju šā pamatlēmuma 15. panta 2. punkta izpratnē – var nākties lūgt izsniegšanas dalībvalsts garantiju, ka persona, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, tiks brīdināta par to, ka saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktiem tā iegūs tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna, kur tā varēs piedalīties un kas ļaus pārskatīt lietu pēc būtības, ņemot vērā jaunus pierādījumus, un atcelt sākotnējo nolēmumu, – paturot prātā, ka tad, ja izsniegšanas dalībvalsts būs sniegusi šādu garantiju, izpildes dalībvalstij būs jānodod attiecīgā persona saskaņā ar minētā pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta d) apakšpunktu (minētā sprieduma 82. punkts).

57 Skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 62. punkts), kā arī rīkojumu *Anacco* (58. punkts).

58 Skat. Pamatlēmuma 2009/299 4. apsvērumu. Saskaņā ar grozījumiem, kas ieviesti ar šo pamatlēmumu, ar Pamatlēmumu 2002/584 tagad tiek saskaņoti Eiropas apcietināšanas ordera izpildes nosacījumi aizmuguriski notiesājoša sprieduma gadījumā, kas atspoguļo starp visām dalībvalstīm panākto vienošanos par to, kāda ir aizmuguriski notiesāto personu, attiecībā uz kurām izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, procesuālo tiesību piemērojamība atbilstoši Savienības tiesībām (skat. it īpaši spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 62. punkts), kā arī rīkojumu *Anacco* (58. punkts)).

59 Šajā ziņā Tiesa norāda, ka uz Direktīvu 2016/343 nevar atsaukties, lai liktu šķēršļus Eiropas apcietināšanas ordera izpildei, papildus Pamatlēmumā 2002/584 paredzētajiem neizpildes pamatiem (skat. spriedumu *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (55. punkts)).

99. Jāuzsver, ka šo tiesību normu paralēlisms ir licis Tiesai uzsvērt *funkcionālo saikni* starp šīs direktīvas un Pamatlēmuma 2002/584 tiesību normām [60]. Manā ieskatā šis konstatējums attiecas arī uz Pamatlēmuma 2008/909 tiesību normām.

100. Šī funkcionālā saikne, kas nodrošina to procesuālo garantiju sistēmas saskaņotību un uztveramību, kuras izmanto aizmuguriski notiesātas personas, Pamatlēmuma 2008/909 īstenošanas kontekstā vedina mani uzskatīt, ka – lai noteiktu, vai situācija atbilst vienam no gadījumiem, kas minēti šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) vai ii) punktā, un tātad vai izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevar atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, ir jāņem vērā nosacījumi, kuri paredzēti attiecīgi Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā, kā tos ir identificējusi un precizējusi Tiesa.

101. Ja tiktu nolemts citādi, izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei varētu nākties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, kaut gan Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā minētie nosacījumi nav izpildīti un aizmuguriski notiesātajai personai nevar likumīgi liegt tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna. It īpaši, ja tiktu pieļauts, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts ir atkarīgs no nosacījumiem, kuri ir elastīgāki par tiem, kas paredzēti Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta b) apakšpunktā, piemēram, tikai no zināšanas, ka lietas izskatīšana notiks, nezinot citu konkrētu informāciju, šai iestādei varētu nākties atzīt spriedumu, kuru tomēr varētu apšaubīt lietas izskatīšanas no jauna noslēgumā, ja tāda notiek.

102. Atgādināšu, ka saskaņā ar to, kas paredzēts Direktīvas 2016/343 8. panta 3. punktā, nolēmumu attiecībā uz personu var izpildīt tad, ja tas ir pieņemts saskaņā ar šīs direktīvas 8. panta 2. punktu. Tādējādi man šķiet loģiski – ja šīs tiesību normas a) vai b) punktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti un ja tādēļ attiecīgajai personai var liegt tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna un nolēmumu var izpildīt, izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevar likt šķērsli šādai izpildei, atsaucoties uz Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā paredzēto neatzīšanas un neizpildes pamatu.

103. Šie apsvērumi stiprina manu viedokli, ka, tāpat kā tas ir Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta gadījumā [61], ir jāuzskata, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) un ii) punkts ir piemērojams alternatīvi un *katrā no tiem paredzēti divi kumulatīvi nosacījumi*, no kuriem pirmais noteic, ka *attiecīgajai personai jābūt informētai par paredzēto lietas izskatīšanu tiesā, un tas nozīmē, ka personai ir jābūt informētai par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu*.

104. Otrais nosacījums, kurš izvirzīts ar Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) un ii) punktu, lai izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevarētu izmantot savu iespēju atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, ir vai nu tas, ka notiesātā persona ir informēta, ka spriedums var tikt pieņemts aizmuguriski, vai arī tas, ka šī persona ir pilnvarojusi pašas ieceltu vai valsts ieceltu pārstāvi aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā un minētais pārstāvis patiešām ir aizstāvējis attiecīgo personu lietas izskatīšanā.

[60] Skat. spriedumu, 2025. gada 16. janvāris, VB II (Informācija par tiesībām uz lietas izskatīšanu no jauna) (C-400/23, EU:C:2025:14, 48. punkts). Skat. arī rīkojumu *Anacco* (52. punkts).

[61] Skat. spriedumu *Kachev* (34. punkts).

105. Pēdējais minētais nosacījums apvienojumā ar nosacījumu par attiecīgās personas informēšanu par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu var pierādīt, ka saskaņā ar Pamatlēmuma 2009/299 10. apsvērumu šī persona ir apzināti izvēlējusies, lai to pārstāvētu pārstāvis, nevis pašai personiski piedalīties lietas izskatīšanā.

106. Taču pretēji tam, ko varētu likt domāt Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkta formulējums, nedomāju, ka šī tiesību norma izvirza prasību, ka attiecīgās personas informēšanai par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu obligāti jānotiek, pirms tās pārstāvim tiek piešķirts pilnvarojums viņu aizstāvēt lietas izskatīšanā. Minētā tiesību norma drīzāk būtu jāinterpretē kā tāda, kurā minēti divi kumulatīvi nosacījumi, taču tie nav obligāti jāizpilda noteiktā secībā. Ja tiktu izmantota citāda interpretācija, tiktu noteiktas pārmērīgas formālas prasības, piemēram, nepieciešamība apstiprināt vai atjaunot pilnvarojumu apelācijas tiesvedībā, kaut gan šis pilnvarojums sākotnēji ir bijis piešķirts par visu procesu. Ja attiecīgās personas informēšanas par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu mērķis, manuprāt, ir ļaut šai personai piedalīties lietas izskatīšanā, nav nozīmes tam, vai šī informācija ir sniegta pirms vai pēc pilnvarojuma piešķiršanas pārstāvim. Turklāt jānorāda, ka Tiesa, precizējot Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētos nosacījumus, nav uzsvērusi hronoloģiskas secības nepieciešamību attiecīgās personas informēšanai par lietas izskatīšanu un advokāta pilnvarošanai. Turklāt jānorāda, ka tad, ja attiecīgā persona pilnvaro advokātu iesniegt apelācijas sūdzību un pārstāvēt viņu apelācijas tiesvedībā, šī pilnvarošana noteikti notiek, pirms notiek informēšana par plānoto apelācijas lietas izskatīšanas datumu un vietu, jo tie – pēc definīcijas – šajā stadijā nav zināmi.

107. Jāpiebilst – ja šādas hronoloģiskas secības ievērošana tiktu noteikta Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā paredzētā izņēmuma ietvaros, tas varētu izraisīt to, ka tiek būtiski ierobežoti šā izņēmuma piemērošanas gadījumi, un tas būtu pretrunā noteikumam par to, ka neatzīšanas un neizpildes pamati ir jāinterpretē šauri. Šajā ziņā atgādināšu, ka ikviens izņēmums no savstarpējās atzīšanas principa ir jāinterpretē šauri[62]. Tā, attiecībā uz Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta d) apakšpunktu Tiesa ir nospriedusi, ka abpusējas sodāmības nosacījums ir izņēmums no spriedumu atzīšanas un soda izpildes principa. Tādējādi sprieduma neatzīšanas un soda neizpildes pamata piemērošanas joma, neesot abpusējai sodāmībai, kā tas paredzēts minētajā tiesību normā, ir jāinterpretē šauri, lai ierobežotu neatzīšanas un neizpildes gadījumus[63]. Kā Tiesa jau ir precizējusi, šaura minētās tiesību normas interpretācija veicina tā mērķa sasniegšanu, kurš izvirzīts Pamatlēmuma 2008/909 3. panta 1. punktā, proti, sekmēt notiesātās personas sociālo rehabilitāciju[64]. Šīs atziņas, manuprāt, ir jāpiemēro, īstenojot Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā paredzēto neatzīšanas un neizpildes pamatu.

108. No visiem iepriekš minētajiem elementiem secinu, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētais izņēmums prasa divu kumulatīvu nosacījumu ievērošanu, proti, pirmkārt, attiecīgā persona ir informēta par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu, un, otrkārt, attiecīgā persona ir

[62] Skat. it īpaši spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, X (Eiropas apcietināšanas orderis – *Ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 39. punkts); 2022. gada 14. jūlijs, *Procureur général près la cour d'appel d'Angers* (C-168/21, EU:C:2022:558, 40. punkts), un 2023. gada 6. jūnijs, O. G. (Attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo izdots Eiropas apcietināšanas orderis) (C-700/21, EU:C:2023:444, 33. punkts). Skat. arī rīkojumu *Anacco* (41. un 42. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[63] Skat. spriedumu, 2017. gada 11. janvāris, *Grundza* (C-289/15, EU:C:2017:4, 46. punkts).

[64] Skat. spriedumu, 2017. gada 11. janvāris, *Grundza* (C-289/15, EU:C:2017:4, 50. un 51. punkts).

pilnvarojusi pašas ieceltu vai valsts ieceltu pārstāvi aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais pārstāvis patiešām ir aizstāvējis attiecīgo personu lietas izskatīšanā. Informēšanai nav obligāti jānotiek pirms konsultanta pilnvarošanas.

109. Tagad jāprecizē veids, kādā izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei ir jāpārbauda, vai šie nosacījumi ir izpildīti.

3. Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā paredzēto nosacījumu pārbaude

a) Par pirmo nosacījumu: gadījumi, kad tiek uzskatīts, ka persona ir saņēmusi pietiekamu informāciju

110. Lai pārbaudītu, vai Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā izvirzītais nosacījums ir izpildīts, šķiet, ir būtiski ņemt vērā judikatūru, kura attiecas uz Direktīvu 2016/343. Proti, šajā kontekstā Tiesa ir identificējusi situācijas, kad ir *jāuzskata, ka attiecīgā persona ir tikusi informēta par lietas izskatīšanu*.

111. Tādējādi, lai pārbaudītu, vai Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā minētais pirmais nosacījums ir izpildīts, Tiesa ir norādījusi: kā izriet no šīs direktīvas 38. apsvēruma, *īpaša uzmanība jāpievērš, pirmkārt, rūpībai, ar kādu publiskās iestādes centušās personu, kas notiesāta aizmuguriski, informēt par šīs lietas izskatīšanu tiesā, un, otrkārt, rūpībai, kādu izrādījusi minētā persona, lai saņemtu ar to saistīto informāciju*. Tādējādi Tiesas ieskatā, lai izvērtētu šo nosacījumu, nozīme ir iespējamām precīzām un objektīvām norādēm, ka minētā persona, būdama oficiāli informēta par apsūdzību noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un tādējādi zināma, ka attiecībā uz viņu lieta tiks izskatīta tiesā, apzināti cenšas izvairīties no oficiālas informācijas saņemšanas par šīs lietas izskatīšanas tiesā laiku un vietu. Šādas precīzas un objektīvas norādes ir konstatējamas, piemēram, tad, ja minētā persona kompetentajām iestādēm apzināti ir darījusi zināmu kļūdainu adresi vai vairs neuzturas paziņotajā adresē[65]. Tādējādi fakts, ka attiecīgā persona tīšām ir likusi šķēršļus tam, lai valsts viņu varētu par to informēt, ir nozīmīgs apstāklis, lai noteiktu tai nosūtītās informācijas pietiekamību.

112. Balstoties uz šiem elementiem, norādīšu – nešķiet, ka pamatlietā notiesāšanas dalībvalsts kompetentās iestādes nebūtu izpildījušas rūpības pienākumu, lai informētu SO par apelācijas lietas izskatīšanu. Proti, netiek apstrīdēts, ka šīs iestādes laikus nosūtīja oficiālu dokumentu, norādot lietas izskatīšanas datumu un vietu, uz adresi, kuru SO bija paziņojis šīm iestādēm, proti, uz viņa pārstāvja biroja adresi, un ka šis dokuments tika faktiski piegādāts šajā adresē. Norādot minēto adresi, SO pauda vēlmi, lai uz viņa pārstāvja biroju nosūtītie dokumenti tiktu uzskatīti par tādiem, kas izsniegti viņam pašam.

113. Turpretī SO var pārmest, ka viņš nav ievērojis savu rūpības pienākumu. Proti, kā norāda iesniedzējtiesa, neraugoties uz SO iesniegto apelācijas sūdzību, viņš nav uzturējis pietiekamu saziņu nedz ar Polijas tiesu iestādēm, nedz ar savu pārstāvi, kura biroja adresi viņš bija norādījis kā adresi, kurā jāveic dokumentu izsniegšana. Neuzturēdams šādu saziņu, kas viņam būtu ļāvusi uzzināt par lietas izskatīšanas datumu un vietu, SO nevar tagad izpildes dalībvalsts kompetentajā

[65] Skat. it īpaši spriedumu *Kachev* (35. punkts un tajā minētā judikatūra).

iestādē atsaukties uz faktu, ka viņam nav bijis šīs informācijas. Manā ieskatā apstāklim, ka pārstāvis nav pats informējis SO par apelācijas lietas izskatīšanas datumu un vietu, šajā kontekstā nav nozīmes.

114. Šādos apstākļos uzskatu, ka notiesāšanas dalībvalsts kompetento iestāžu veikta oficiāla dokumenta, kurā norādīts lietas izskatīšanas datums un vieta, savlaicīga nosūtīšana uz adresi, kuru notiesātā persona paziņojusi šīm iestādēm kā adresi, kurā jāveic dokumentu izsniegšana, proti, uz sava pārstāvja biroja adresi, un iesniegtais pierādījums tam, ka šis dokuments faktiski tika piegādāts šajā adresē, nozīmē, ka šī persona tika informēta par šo datumu un vietu.

115. No tā izriet – *ir jāuzskata*, ka notiesātā persona zināja par lietas izskatīšanas datumu un vietu [66].

116. Tā kā, manuprāt, Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā minētais nosacījums ir izpildīts, jāpārbauda, vai tā tas ir arī attiecībā uz otro nosacījumu.

b) Par otro nosacījumu: pilnvarojums pārstāvim, kurš aizstāvēja attiecīgo personu lietas izskatīšanā

117. Runājot par pārstāvību, ko veic pilnvarots advokāts, jāprecizē – lai advokātu uzskatītu par "pilnvarotu" Direktīvas 2016/343 8. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē, attiecīgajai personai pašai ir jāuztic advokātam – attiecīgā gadījumā tam, kuru tai nodrošinājusi valsts, – uzdevums viņu pārstāvēt aizmuguriskā tiesvedībā [67]. No tā izriet – ar to vien, ka aizmuguriski notiesāto personu visā tiesvedības laikā, kura noritējusi šīs personas prombūtnē, ir aizstāvējis valsts nodrošināts advokāts, nepietiek, lai izpildītu šajā tiesību normā paredzēto otro nosacījumu [68].

118. Tiesas ieskatā pierādīt to, ka persona, kas tiesāta, būdama prombūtnē, ir brīvprātīgi un nepārprotami atteikusies no savām tiesībām piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā, advokāta pārstāvēšana ļauj tikai tad, ja šī persona ir apzināti uzticējusi šim advokātam nodrošināt savu aizstāvību tiesā, kura pasludina spriedumu, un tas nozīmē, ka šī persona viņu ir konkrēti izraudzījusies pārstāvībai tiesas procesā savas prombūtnes laikā [69].

119. Pamatojoties uz šiem elementiem, kuriem, manuprāt, jāvirza
Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā paredzētā otrā nosacījuma pārbaude, šķiet, ka, ņemot vērā Tiesas rīcībā esošos lietas materiālus un neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, šajā lietā šis nosacījums ir izpildīts.

120. Proti, SO bija pilnvarojis pārstāvi, kuru viņš bija izraudzījies savai pārstāvībai gan procesā pirmajā instancē, gan apelācijas tiesvedībā. Apstāklis, ka apelācijas tiesvedībā SO aizstāvēja advokāte, kura aizvietoja šo pārstāvi, man nešķiet problemātisks, runājot par to, vai apelācijas tiesā SO pārstāvējis pilnvarots pārstāvis, jo šī aizstāvība, kuras faktiskums netiek apstrīdēts, iekļaujas minētajam pārstāvim piešķirtā pilnvarojuma nepārtrauktībā.

[66] Pēc analoģijas – saistībā ar attiecīgās personas bēgšanas gadījumu – skat. spriedumu *Kachev* (37. punkts un tajā minētā judikatūra).

[67] Skat. it īpaši spriedumu *Kachev* (41. punkts un tajā minētā judikatūra).

[68] Skat. spriedumu *Kachev* (59. punkts).

[69] Skat. spriedumu *Kachev* (61. punkts).

121. Visi šie elementi vedina uzskatīt, ka tādos apstākļos kā pamatlietā Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā paredzētā izņēmuma piemērošanas nosacījumi šķiet izpildīti. Tamdēļ izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevar atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu.

122. Katrā ziņā, pat ja iesniedzējtiesa secinātu, ka šie nosacījumi nav izpildīti, jāuzsver, ka saskaņā ar minētās tiesas valsts tiesībām tai nebūtu pienākuma atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu. Proti, tai ir rīcības brīvība, lai izlemtu, vai tā vēlas vai nevēlas piemērot sprieduma neatzīšanas un soda neizpildes pamatu, kurš paredzēts Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā. Trešais prejudiciālais jautājums attiecas uz šo problemātisko jautājumu.

C. Par trešo prejudiciālo jautājumu

123. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu nospriest, vai Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, kurā izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei ir noteikts pienākums atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, ja nav piemērojams neviens no šajā tiesību normā paredzētajiem izņēmumiem.

124. To iemeslu dēļ, kurus esmu izklāstījis savos šodien sniegtajos secinājumos lietā *Khuzdar* (C-95/24) un uz kuriem es atsaucos, manuprāt, uz šo jautājumu jāatbild apstiprinoši.

D. Par ceturto prejudiciālo jautājumu

125. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu nospriest, vai Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka notiesātā persona var atteikties no aizsardzības, kas izriet no šīs tiesību normas, un tādējādi ļaut izpildīt aizmugurisku notiesājošu spriedumu, pat ja šajā tiesību normā minētie nosacījumi nav izpildīti. Iesniedzējtiesa it īpaši vēlas zināt, vai par šādu atteikumu uzskatāms tas, ka attiecīgā persona ir lūgusi notiesāšanas dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai sods tiktu izpildīts tās valstspiederības dalībvalstī.

126. Uzreiz jāprecizē, ka atbilde uz šo jautājumu pamatlietas procesā ir lietderīga tikai tad, ja iesniedzējtiesai nāktos konstatēt, ka šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā paredzētie nosacījumi nav izpildīti.

127. Atgādināšu, ka minētā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i)–iii) punktā ir izklāstīti nosacījumi, kādos jāuzskata, ka attiecīgā persona brīvprātīgi un nepārprotami ir atteikusies piedalīties lietas izskatīšanā, un ka tādēļ sprieduma atzīšanu un notiesātajai personai aizmuguriski piespriestā soda izpildi nevar pakļaut nosacījumam, ka minētajai personai jānodrošina lietas izskatīšana no jauna viņas klātbūtnē notiesāšanas dalībvalstī[70].

128. It īpaši no Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta iii) punkta izriet, ka izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevar atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, ja, saņēmusi nolēmumu un būdama skaidri informēta par tiesībām uz atkārtotu lietas izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā notiesātajai personai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju, ņemot vērā

[70] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, 52. punkts).

jaunus pierādījumus, lietu atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums var tikt atcelts, šī persona ir skaidri paziņojusi, ka neapstrīd nolēmumu, vai attiecīgajā termiņā nav lūgusi atkārtotu lietas izskatīšanu vai pārsūdzību.

129. Manuprāt, fakts, ka attiecīgā persona ir lūgusi notiesāšanas dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai sods tiktu izpildīts tās valstspiederības dalībvalstī, pats par sevi neatbilst šajā tiesību normā izklāstītajiem nosacījumiem.

130. Protams, šajā lietā SO rīcība var likties pretrunīga, jo, lūdzot, lai viņam piespriestais sods tiktu izpildīts Vācijā, šķiet, ka viņš piekrīt šim sodam. Tomēr ir jāuzsver, ka SO var formulēt šādu lūgumu, paturot sev tiesības lūgt lietas izskatīšanu no jauna.

131. Tajā pašā laikā šajā kontekstā ir jāņem vērā judikatūra, kas attiecas uz identisku tiesību normu Pamatlēmumā 2002/584. Proti, no šīs judikatūras izriet: tā kā minētā pamatlēmuma 4.a panta 1. punktā ir paredzēts fakultatīvas neizpildes gadījums, izpildes tiesu iestāde – katrā ziņā pat pēc tam, kad tā ir konstatējusi, ka apstākļi, kas minēti tostarp šīs tiesību normas a) un c) apakšpunktā paredzētajos izņēmumos, neattiecas uz aplūkoto situāciju, – var ņemt vērā citus apstākļus, kas tai ļauj pārliecināties par to, ka, nododot attiecīgo personu, netiek pārkāptas tās tiesības uz aizstāvību, un it īpaši – attiecīgās personas rīcību[71].

132. Ņemot vērā šo judikatūru, kura, manuprāt, ir piemērojama pēc analoģijas, īstenojot Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunktu, uzskatu, ka attiecīgās personas lūgums, lai viņai piespriestais sods tiktu izpildīts tās valstspiederības dalībvalstī, ietilpst šajos apstākļos. Tādējādi izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde var nodrošināt līdzsvaru starp nesodāmības apkarošanas mērķi, notiesātās personas sociālās rehabilitācijas veicināšanas mērķi un šīs personas tiesību uz aizstāvību nodrošināšanas mērķi.

133. Tālab ierosinu Tiesai uz ceturto prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka tā i)–iii) punktā ir izklāstīti apstākļi, kādos jāuzskata, ka notiesātā persona ir brīvprātīgi un nepārprotami atteikusies piedalīties klātienē lietas izskatīšanā. Tas, ka šī persona ir lūgusi notiesāšanas dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai sods tiktu izpildīts tās valstspiederības dalībvalstī, pats par sevi neatbilst šīs tiesību normas iii) punktā minētajiem nosacījumiem. Tomēr šāds lūgums ietilpst apstākļos, ko izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde var ņemt vērā, īstenojot savu rīcības brīvību, lai nolemtu, vai tā vēlas vai nevēlas atsaukties uz šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā paredzēto neatzīšanas un neizpildes pamatu.

V. Secinājumi

134. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Kammergericht Berlin* (Berlīnes Augstākā tiesa, Vācija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Padomes Pamatlēmuma 2008/909/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta i) punkts

[71] Skat. spriedumu, 2023. gada 21. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Aizmuguriska notiesāšana) (C-396/22, EU:C:2023:1029, 41. un 42. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

jāinterpretē tādējādi, ka

pavēste, kas izsniegta pilnvarotam pārstāvim, kuru notiesātā persona ir pilnvarojusi saņemt izsniegtos dokumentus, pati par sevi neļauj izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei piemērot šajā tiesību normā paredzēto izņēmumu, ciktāl uz šo gadījumu attiecas minētā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts.

2) Pamatlēmuma 2008/909, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

šajā tiesību normā paredzētais izņēmums prasa divu kumulatīvu nosacījumu ievērošanu, proti, pirmkārt, attiecīgā persona ir informēta par plānoto lietas izskatīšanas datumu un vietu, un, otrkārt, attiecīgā personai ir pilnvarojusi pašas ieceltu vai valsts ieceltu pārstāvi aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais pārstāvis patiešām ir aizstāvējis attiecīgo personu lietas izskatīšanā. Šādai informēšanai nav obligāti jānotiek pirms konsultanta pilnvarošanas.

Notiesāšanas dalībvalsts kompetento iestāžu veikta oficiāla dokumenta, kurā norādīts lietas izskatīšanas datums un vieta, savlaicīga nosūtīšana uz adresi, kuru notiesātā persona bija darījusi zināmu šīm iestādēm kā adresi, kurā jāveic dokumentu izsniegšana, proti, uz sava pārstāvja biroja adresi, un iesniegtais pierādījums tam, ka šis dokuments faktiski tika piegādāts šajā adresē, nozīmē, ka šī persona tika informēta par šo datumu un vietu. Tamdēļ jāpieņem, ka minētā persona ir zinājusi par lietas izskatīšanas datumu un vietu, un tādēļ jāuzskata, ka Pamatlēmuma 2008/909, redakcijā ar grozījumiem, 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta ii) punktā minētais pirmais nosacījums ir izpildīts.

3) Pamatlēmuma 2008/909, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts

jāinterpretē tādējādi, ka

ar to netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, kurā izpildes dalībvalsts kompetentajai iestādei ir noteikts pienākums atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, ja nav piemērojams neviens no šajā tiesību normā paredzētajiem izņēmumiem.

Valsts tiesai, ņemot vērā visas savas iekšējās tiesības un piemērojot šajās tiesībās atzītās interpretācijas metodes, savas valsts tiesiskais regulējums jāinterpretē, cik vien iespējams ņemot vērā Pamatlēmuma 2008/909, redakcijā ar grozījumiem, formulējumu un mērķi.

4) Pamatlēmuma 2008/909, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts

jāinterpretē tādējādi, ka

tā i)–iii) punktā ir izklāstīti apstākļi, kādos jāuzskata, ka notiesātā persona ir brīvprātīgi un nepārprotami atteikusies piedalīties klātienē lietas izskatīšanā. Tas, ka šī persona ir lūgusi notiesāšanas dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai sods tiktu izpildīts tās valstspiederības dalībvalstī, pats par sevi neatbilst šīs tiesību normas iii) punktā minētajiem nosacījumiem. Tomēr šāds lūgums ietilpst apstākļos, ko izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde var ņemt vērā, īstenojot savu rīcības brīvību, lai nolemtu, vai tā vēlas vai nevēlas atsaukties uz šā pamatlēmuma 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā paredzēto neatzīšanas un neizpildes pamatu.